

EX BIBLIOTHECA H.W.OCHS,
AB OCHSENSTEIN.

Nicolai. Sc. Vi.

A Selneckeri f. D. Nicol
Catalogus principum
rum Conciliorum
oeconomiarum, Fran-
cofurti, 1571, 8.º.

DE VERBIS

Actor. 3.

7 56

OPORTET
CHRISTVM COE-
LVM ACCIPERE.

BREVIS ET NECESSARIA
commonefactio Nicolai
Selnecceri D.

HENRICOPOLI.

IDI spargi scripta quaedam, in quibus inter reliqua, etiam ex uersione Bezae, cuius labor in explicationem Noui Testamenti collocatus, si iudicium in nonnullis adhibeatur uera pietate & doctrina instructum, sua certe laude & commendatione dignus est, ut aliam, praesertim in nostra Noui Testamenti *ἐξήγησιν*, Deo iuuante, ostendemus, uerba, quae extant Act. 3. (Oportet Christum coelum accipere) allegantur hunc in modum, Oportet Christum caelo capi.

Animaduertentes autem dolum & insidias *καὶ ὑπὸ λόγῳ τῆς* subesse colligentes, uiri boni & pii dolent, eò rem & fidem, confessionem, & constantiam redactam esse, ut ex manifestè deprauatis sacrae scripturae testimonijs ostentanda sit eruditionis alicuius opinio, & confessionis regula.

Ego certè quid amplius faciam, nescio. Emigrare cupio, & esse cum Christo. Video enim, quò res inclinent, ac quòd ferè nemo amplius sibi cordi & curae gloriam Christi, qui sedens ad dexteram Patris Dei omnipotentis, caro, & sanguis noster est, esse uelit.

Dabitur fortasse tempus, & occasio, iustè & sufficienter conquerendi de istis insidijs aliam, uel etiam coram tribunali Filij Dei, & in ultimi iudicij
executio

excutione. Nunc tantum supputridum conatum
eorum, qui uersioni isti adherent, ut iuuentuti piæ
detegamus, primum uerba, siue textum, deinde uer-
sionem siue glossam conferemus.

Nihil profectò iam ab hinc annis uiginti, ma-
gis nos mouit, turbauit, anxios reddidit, & ut ac-
cessionem ad speculationes Sacramentariorum nudo
capite factam esse, crediderimus, prò dolor, per-
suasit, quàm allegatio uersionis profectò malæ &
impiæ, Oportet Christum cælo capi. Ex hac es-
nim citatione, quid subsit, conspici potest.

Textus durabit, glossa peribit iners. Et Oeco-
lampadio istud à principe quodam magnanimo ob-
iectum, glossas scilicet illum, eiusq; manipulares
quærerere, Lutherum uero uerba, & succum ha-
bere, nullo alio responso solui potuit, nisi, uelle ni-
mirum se amputatam sibi manum prius fuisse, quam
contra Lutherum scribere unquam aliquid cepisset.

Quod ad me, ut minimum & miserrimum, &
quotidie expetentem, exoptantem, & expectantem
diuinæ clementiæ & auocationis horulam, attinet,
cupio nullius doctrinæ, conscientiæ, fidei, famæ,
aut rebus nocere. Simiplicitas, rectumq; tuum me,
Christe gubernent.

ΖΗΤΩ Νῶε κίβωτον, ὅπως μόρον ἀνὸρ ἅ-
λυσω. Crucem uerò et exercitiū exopto omnibus et

A 2

singulis

singulis, qui iam maiestatem Christi scrutantur iuxta rationis humane captum, & uanis disputationum, & questionum ampullis expediri posse, et limitari gloriam assumptæ & glorificatæ in Christo carnis nostræ arbitrantur. Bonum est mihi, inquit David, quòd humiliasti me, &c. Et rectè dicitur: Non tentatus, qualia scite. Atq; hoc deesse uideo ijs, qui deprauatores sunt manifestæ perspicuitatis & ueritatis.

Sed audiamus & legamus uerba concionis à Petro habite, quæ in Græco textu sic se habent.

μετανοήσατε ὃν ἔπισηΐσατε, εἰς τὸ ἕξασλειφθῶαι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ τοῦ Κυρίου, καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεκηρυγμένον ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστόν, ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δεξασθαι ἀχρὶ χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων καὶ λοιπὰ.

Hieronymi uersio, Pœnitimini igitur, & conuertimini, ut deleantur peccata uestra, ut cum uenerint tempora refrigerij à conspectu Domini, & miserit eum, qui prædicatus est uobis, Iesum Christum, quem oportet quidem cœlum suscipere (rescipere) usq; in tempora restitutionis omnium, &c. Erasmus, Quem oportet quidem cœlum accipere.

Ex Syri testamenti uersione, Resipiscite igitur et conuertimini, ut deleantur peccata uestra, et eueniant

niant

uiant uobis tempora tranquillitatis à conspectu fa-
ciei Domini, ac mittat uobis illum, qui præparatus
erat uobis, Ieschua Christum, quem oportet Cœ-
los excipere, usq; ad complementum temporum o-
mnium, &c.

Ex Germanica D. D. Lutheri uersione omnia-
um dexterrima, & maximè perspicua.

So thut nu buß / vnd bekeret
euch / das ewere Sünde vertilget
werden / auff das da kome die zeit
der erquickung / für dem angesichte
des H^{errn} / wenn er senden wird /
den / der euch jetzt zuuorn gepredi-
get wird / **JH^{esum} Christum** /
welcher mus den Himel einnemē /
bis auff die zeit / da er widerbracht
werde alles / was Gott geredt / etc.

Hæc igitur uerba (Quem oportet cœlum ac-
cipere) aliter nunquam in uera Ecclesia, nisi de ex-
altatione naturæ in Christo humanæ, siue de sessio-
ne Christi, ad Patris omnipotentis dexteram, acce-
pta & intellecta fuerunt, ut erudita antiquitas,
& consensus omnium sanorum comprobant, quæ
quidem sessio non est incertum in cœlo, siue in cœ-
lis locum collocatio, aut alligatio, sed est $\pi\alpha\sigma\sigma\alpha$
 $\epsilon\gamma\omega\upsilon\sigma\iota\alpha$ donata glorificata & exaltata in Christo

nature humanæ. Ascendit enim Christus ad cœlos,
id est, ut Augustini uerbis utar, conditionem natu-
ræ, quam de hominum matre natus assumpsit, super
cœlos in dexteram Dei Patris collocauit. Dexteram
autē Dei, ut Athanasius & Basilius categorice, eui-
denter, ac uerissime interpretantur, non circum-
scriptum quid significat, neq; locum aliquem, uel
inferiorem, uel Physicum, qui sit spaciū conti-
nentis corporis cedentis contento, sed significat
statum equalitatis, maiestatem scilicet, gloriam &
honorem Dei, ad quem Christus secundum huma-
nam suam naturam est translatus.

DEXTE
Ka

Damasc. lib. 4. Orthodoxæ fidei cap. 2. A
dextris Dei Patris sedere dicimus Christum & ὁμο-
τιμῶς, uerum non localem dexteram Patris dici-
mus. Quomodo enim is, qui ἁπλῶς πατὴρ est,
localem habeat dexteram? Localis enim dextera
& sinistra eorum existunt, quæ circumscribuntur.
Dexteram igitur Patris intelligimus gloriam &
honorificentiam deitatis, in qua Dei Filius ante se-
cula existens ut Deus, & Patri ὁμοῦς ὁ ἴσος, in
nouissimis temporibus incarnatus est, & corpora-
liter sedet, conglorificata carne eius

Damasc

Chryso. Heb. 1. Sedet ad dexteram maiesta-
tis in excelsis. In excelsis, dicens, non loco conclus-
dit Deum, sed ostendit hominem Christum omnibus
altiore & eminentiore

Chry

Idem, Ascendit supra omnes cœlos, ultra
quos

quos quoq; nihil est aliud. Hoc uidelicet est potentie & dominationis ipsius.

Ebræ. 7. Excelsior cœlis factus est. Hic cœlos non corporeas machinas tantum intelligimus, quibus sublimior est factus etiam secundū humanam naturam (ut ipsius etiam Oecolampadij interpretatione utar) quia secundū diuinam naturam exaltari non potuit, sed etiam omnes angelos et sanctos. His enim omnibus superior, in ipsum paternū soliū sua carne (nam Deus Verbum semper extitit cœlis sublimior) consedit, ut Oecumenius loquitur, & super omnes cœlos & cœlestiū spirituū ordines eleuatus est ad confessum paternæ maiestatis, ubi nunc sedet in plenitudine honoris & gloriæ, ut Primasius Augusti discipulus præclare loquitur, nō ut Deus Verbum, qui nimirū cœlos omnes fabricauit, sed secundum carnem et naturam humanā, cui data iam est omnis potestas in cœlo & in terra. Nam diuinitas carni contulit, quod semper Filius Dei cum patre possedit, ut Seueriani uerbis utar, qui claruit circiter annū Christi 400. Et illi, inquit, Hieronymus, potestas data est, qui paulò antè crucifixus, sepultus in tumulo, postea resurrexit, id est, non de coæterna Patri diuinitate, sed de assumpta humanitate, & carne, potestas illa in cœlo & in terra, & exaltatio Filio hominis data, siue ut Athanasius loquitur, πῦρ τῆς ὁμοιωσεως οὐ πῦρ τῆς θεότητος, intelligenda est, ut pia & orthodoxa antiquitas semper locuta est.

Sedera

Verba igitur (Oportet Christum coelum acci-
pere) non de corporali aliqua sede, aut loco, sed de
core, honore, gloria, & maiestate, siue de plenitu-
dine paternæ maiestatis, ut pia & erudita antiqui-
tas, & cum hac omnes orthodoxi omnibus tempo-
ribus locuti sunt, accipimus, & in hac fide, senten-
tia, & confessione uiuimus, morimur, & saluamur,
scientes, carnem, siue naturam nostram à Filio Dei
in unitatem personæ assumptam, glorificatam, &
supra omnes cælos euectam, sedere ad dexteram
Patris omnipotentis, & habere omnem potestatem
in cælo & in terra. Accipit enim ut homo, quæ has-
bebat ut Deus, inquit etiam ipse Theodoretus, &
sumpta ex nobis natura, eiusdem honoris cum eo,
qui assumpsit, fit particeps, corpore non in diuini-
tatis naturam mutato, sed impleto diuina gloria
(Dial. 2.) & conuito in unius Deitatis perfectio-
ne, ut Epiphaniij uerbis utar.

Theodoretus ex Athanasio contra seipsum, ut
uidetur, hæc citat, Sede à dextris meis. De cor-
pore dominico hæc dicta sunt. Si enim cœlum &
terram ego impleo, dicit Dominus, & omnia con-
tinet Deus, nullo autem continetur, in qua non sede
sedet. Corpus ergo est, cui dicit, Sede à dextris meis.
ἡ σῶμα ἡνικα ὄσιν, ὃ λέγει καὶ θς ἐν δεξιῶν μου.

Gregor. Nyssenus orat 3. de resur. Domini,
Quæ naturaliter habebat tanquam Deus, ea dicitur
accipere, ut homo, certo consilio factus. Quam
obrem

obrem etiam dicebat, Pater glorifica me apud te
metipsum gloria, quam habebam, &c. Nisi enim
hanc propriam haberet ut Deus, fieri non posset, ut
eam tanquam alienam acciperet, Deo & Patre per
Prophetam dicente, Gloriam meam alteri non dabo.

Hæc de sententia uerborum Petri, breuissime
in gloriam et maiestatem Filij Dei & hominis, creato
ris & fratris nostri sufficiat, donec forte coacti plu
ribus cum pluribus, & amicis & inimicis mihi, autē
amicis omnibus et singulis, qui Christi τὸ θεοῦ θῶς
πὸν Emanuelis maiestatem, & diuinam, siue infinitam
potentiam, non duplicem, sed unam, quæ est, (ut se
mel dicam) diuina, & æterna, quærunt, agendum sit.

Vigilij, qui martyr nominatur, uerba hac de re,
quæ pro explicatione loci Acto. 3. adducuntur si
ne exceptione non admittimus, in hunc modum se ha
bentia, si uerbi & carnis una natura est, quomodo
cum uerbum ubiq; sit, non ubiq; inueniatur & car
ro. Namq; quando in terra fuit, non utiq; erat in
cælo: Et nunc quia in cælo est, non est utiq; in ter
ra, & in tantum non est, ut secundum ipsam Chri
stum speremus uenturum de cælo, quem secundum
Verbum nobiscum credimus esse in terra.

Obstat nobis, cum quod multa partim planè Os
belisco, partim Linnisco digna idem Vigilius habe
at, ut, quod Christus non sit mediator & aduocatus
noster secundum Deitatem, sed tantum secundum
nostram naturam, interpellet pro nobis Patrem, &

appellationes Iesu & Christi, non ad Deum, sed ad
hominem pertineant, cui delirio ipse quoque Theodo-
retus contradicit, tum quod Christum secundum
naturam humanam assumptam & glorificatam, cer-
to loco coeli alliget, & formam serui à nobis abla-
tam, ut ipse loquitur, quæ tamen nunquam ut serui-
lis forma in coelum translata est, à nobis plane ab-
sentem esse, ideoque, quod inde uesani homines colligunt,
σωματιν ἢ παρουσίᾳ Christum in cœna
sua, nec omnipotentiae, nec ueritatis suæ ratione esse
se uel posse, uel uelle, fingat. Nam quod ait, Christi
carnem loco contineri, in doctrina cum potentiae
& maiestatis Filij hominis, tum cœnæ Dominicæ,
uerum esse nec potest, nec debet. Etsi enim corpus
suam πρῶτον retinere dicatur, & proprie-
tates suas essentielles, tamen exceptio semper in ijs
prærogatiuis, ταῖς ἀπὸ πρῶτον & hyper-
physicis, quas sacra scriptura corpori, siue huma-
næ toti naturæ in Christi persona tribuit, præpon-
derat merito.

Contradicit autem Vigiliius sibi ipsi, dum ex
Chrysostomo uerba citans (Cognoscamus quæ na-
tura sit, cui dixit, Sede ad dextram meam, & esto
meæ particeps sedis & illa nimirum, quæ audierat,
terra es, & in terram ibis) naturæ in Christo huma-
næ ascribit sessionem ad dextram, id est, Maiesta-
tem diuinam, & uniuersum imperium in omnes cre-
atur & .

aturas, & tamen audes sine discrimine & exceptio-
ne, praesertim doctrinae de coena Dominica, in qua
iuxta institutionis uerba ubiq; ubicunq; illa in Eccle-
sia administratur, Christus corpore et sanguine suo
adest praesenti, & per manum ministri eadem uescen-
tibus pane & uino porrigit, communicat, & di-
stribuit, Christi corpus, siue potius naturam in
Christo humanam loco caeli alligare, quam tamen
dicit, in dextera magnificentiae Patris sedere.

Nobis Catechismi uerba, quae in Ecclesijs &
Scholis Misnicarum regionum, & alijs multis in lo-
cis adhuc Dei beneficio sonant, loco confessionis
esse debent.

ὡς ὁ υἱὸς Θεοῦ, ἐνανθρωπήσας καὶ παθὼν
τῆ σαρκί, καὶ ἀναστὰς ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ
ἀναληφθεὶς εἰς οὐρανὸν κάθηται ἐκ δεξιῶν πα-
τρὸς παντοκράτου ἀληθινῶς μὲν καὶ χωρὶς
πάσης ἀλληγορίας τε καὶ ὑπονοίας ἢ πλά-
σεως διανοητικῆς, οὐκ ἐν περιγραφῇ ἢ τόπῳ
ἢ λογισμῷ ἀνθρώπινῳ, ἀλλ' ἀχωρήτως τε
πάσης κτίσει, καὶ ἀνεκδιγῆτως τῆ φράσει,
ἢ ἀκατάληπτος τῶ νοί τῶ ἀνθρώπων, οὐτῶ
ἢ τὸ σῶμα ἢ τὸ αἷμα Ἰησοῦ χριστοῦ, διαδιδόσκει
ἐν τῇ Εκκλησίᾳ καὶ πῶ κυριακῶς διάταξι,
ἀτρεκέως μὲν ἢ τῶ ὄντι, οὐ τροπικῶς ἢ ἐξη-
ματισμένως τῶν ῥημάτων νοσημένων, ἀλλὰ
ἐνδεδυμένων ἀπλῶς τὸ σημαίνοντι.

γίνεται

γίνεται ταῦτα οὐ πλασῶς οὐδὲ τυ-
πικῶς ἢ γοῦρ τροπικῶς κατὰ ὑπόνοιαν τι-
να, ἀλλ' ἀληθῶς κτ' ἕρ νοῦρ τῆς ῥημάτων.
Id est, ut autor ipse reddidit.

Quem admodum Filius Dei homo factus est, &
passus carne, & resurrexit ex mortuis, & assum-
tus in cœlum, sedet è dextris Patris omnipotentis, re-
uera, & sine omni allegoria atq; commento, & ficta
animi intelligentia, non tamen ille circumscriptus
loco, aut cogitatione humana, sed ita ut capere ulla
creatura, & effari elocutio, et cōprehendere mens
hominum nequeat, Sic & corpus & sanguis IESV
Christi, distribuitur in Ecclesia secundum ordinati-
onem Dominicam, uerè quidem & re ipsa, non tro-
pica aut figurata uerborum significatione, sed in
iudicio simplicis significationis, &c.

Et Paulò post:

Hæc non fiunt fictè, aut figuratè tropico quo-
dam commento, sed uerè secundum uerborum in-
telligentiam.

Ex his, quæ breuissimè notauimus, manifestum
fieri omnibus potest, glossam & uersionem istam
peruersam (Christum cœlo capi,) analogiæ fidei
è diametro repugnare, & improbari meritò, mul-
tis, ijsq; grauissimis de causis, quarum paucas ple-
nius & diligentius pio lectori, ueritatis & simpli-
citatatis amanti considerandas subiiciemus.

Prima

Prima est, proprietates sermonis in omni lingua,
Quis enim unquam hunc sensum inde eliciat, quan-
do legimus (Prædicatus est Christus, quem oportet
coelum accipere, &c.) ut ordine transposito uer-
borum, & mutato, amphibologiam fingens teme-
rario ausu affirmet, coeli uocabulum poni loco
subiecti, cuius sit quasi officium, ut Christum capi-
at & contineat? atq; ideo dicendum esse, Christum
coelo capi, id est, coelo contineri? Apollinis ne ora-
cula, & Sibyllæ folia in sacris literis, & euiden-
tibus testimonijs quærimus?

Secunda igitur causa est, Veritas & Maiestas
linguæ sacræ, cui tales ex tripode & inferis re-
uocatae flexibilitates affingendæ non sunt.

Tertiò, manifestum est, uersionem istam pas-
suam tantum usurpari ad stabilendum delirium
de localitate, siue corporali locatione, cuius testi-
monia nulla extant in sacris literis. Potentia enim
Christi Filij hominis, sedentis ad dexteram Pa-
tris Omnipotentis, longè maior est, quàm ut loca-
litas, aut corporalis locationis noua & pericu-
losa uoce eludi, & eneruari, & certo coeli loco
astringi, & eodem capi, terminari, & contineri
possit. In ignominiam igitur & contumeliam glo-
rificatæ in Christo humane naturæ, sedentis ad
dexteram Patris, uersio ista cedit.

Quar-

Quarto, omnium sanorum fides & conscientia
Tigurini isti uersioni contradicit, sicut Tigurini ea de causa
modestiores esse uidentur, dum Christum coelo capi,
aliorum, non suam interpretationem esse dicunt.

Quinto, uersio ista excogitata nuper, &
uniuersae antiquitati, nostrisq; Ecclesijs & Scholis
hactenus ignota, ad coenae Dominicae deprauatio-
nem, & negandam ueri corporis & sanguinis
Christi praesentiam & participationem naturalem,
directa est, & confirmat Sacramentariorum por-
tenta.

Te oramus Fili Dei, Domine noster IESU
CHRISTE, ut nobiscum sis & maneas, & omni-
potentiam & ueritatem tuam asseras, & corda nos-
tra ad gloriam & laudem tui nominis, unias, san-
ctifices & conserues nos in agnita semel ueritate
& confessione doctrinae, & fidei simplicis, candidae,
& incorruptae, nec patiaris nos dimoueri ullo
metu aut periculo à ueritate Verbi tui, &
ab huius meditatione & gemitu, ut
David loquitur.

V Volfferbyti, Calendis Maij.

A N N O.

M. D. LXXI.

SOLI DEO HONOR ET
GLORIA.

tia
sa
ni,
.
g
lis
os
nis
n,
r-

V
uis
os
n-
te
dis
llo

154/44

AB 154 A44

(X 2203682)

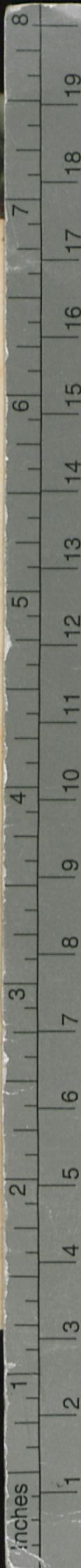
219.

D. NICHOLSON
CATALOGUE
PRACTICAL
CONCERNING
OECONOMY

1571. 1
1583. 1

AB
1571

Inches

Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

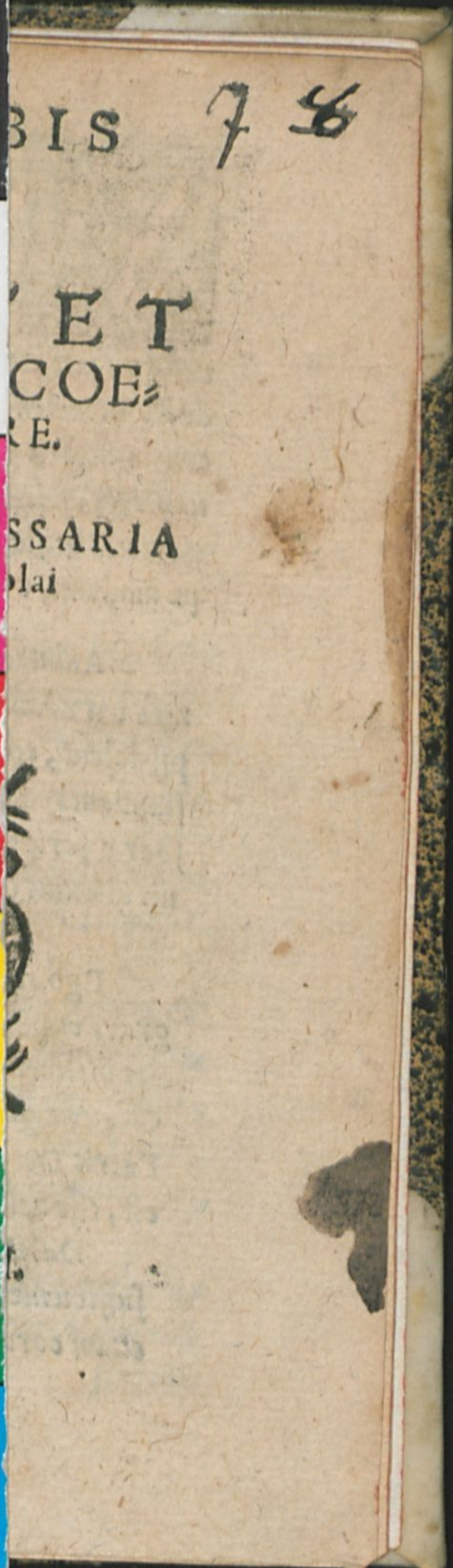
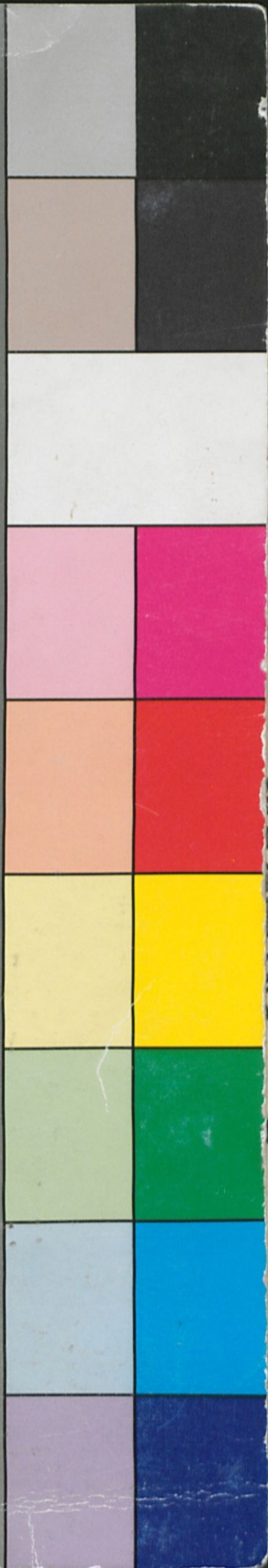
Red

Magenta

White

3/Color

Black

BIS

78

ET
COE

SSARIA

blai

